

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 33
február 2023
cena 1,90 eura

2

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Vražda, väzenie, dar od komunistov

NÁŠ ROZHOVOR

Ing. Juraj Žalobín (1919) bol po skončení druhej svetovej vojny mladým inžinierom. Narodil sa do rodiny poslanca Národného zhromaždenia v Prahe. Z otca sa dlho netešil, zastrelil ho v lese na poľovačke predseda miestnej organizácie KSČ vo Vinnom. Mal iba 44 rokov. Keď mal jeho syn Juraj 34 rokov, prišla si po neho ŠtB. Vojnou zničená republika potrebovala lacnú pracovnú silu. Najjednoduchšie bolo hľadať medzi veriacimi, tých nebol problém označiť za vlastizradcov, veď hlavou Cirkvi bol pápež sídliači na Západe. Takých bolo treba aj prevychovať a kde, ak nie vo väzení. Jeho syn, Ing. Marián ŽALOBÍN nám poskytol hlásenia ŠtB (jedno uverejňujeme na str. 16), z ktorých vyplýva, že Ing. Juraj Žalobín bol Štátnou bezpečnosťou sledovaný až do roku 1989 a že z väzenia vyšiel s nezmeneným svetonázorom.

Ing. Marián Žalobín

Foto Eva Zelenayová

● O vašom starom otcovi Jozefovi Žalobínovi dobová tlač napísala, že v prvých rokoch republiky sa prejavil významnou činnosťou, najmä za maďarského boľševického vpádu do Košíc. Vraj úspešne organizoval výzvednú službu a informoval čs. vojenské

velenie o maďarských pohyboch. Článok uvádza domnienku, či nešlo o vraždu z politickej pomsty, keďže v obci Vinné bol zatknutý podozrivý z vraždy predsedu miestnej organizácie Komunistickej strany Československa Saksoň.

Pokračovanie na 10. strane

V ČÍSLĚ

Ján Litecký Šveda
Nášou najväčšou nádejou je - nádej 2
Eva Zelenayová
Podvody tolerujeme, históriu vytesňujeme 3

Novoročné požehnanie 4
Martin Lacko
Február 1948 - 75 rokov 5

Ludovít Košík
Čistky v mene liberalizmu 6
Martin Lacko
Storočnica Jána Belianskeho 7

Margita Zimanová
Spomienky na mamičku 8
Vlado Gregor
História sa postupne ku koncu chýli... 12

ročník 33 • február 2023

Našou najväčšou nádejou je - nádej

Hoci úvodník o nádeji by sa bol určite viac hodil do novoročného čísla, k jeho napísaniu ma inšpirovala až smutná správa o smrti pozoruhodného mysliteľa, emeritného pápeža Benedikta XVI. To ma prinútilo porozhliadnuť sa doma po knižnici, kde som okrem iných jeho vecí našiel aj encykliku „SPE SALVI, o kresťanskej nádeji“. Encyklika je z roku 2007 a okrem kňazov a zasvätených osôb, je adresovaná aj všetkým veriacim laikom. Možno názov úvodníka sa vám zdá trochu nešikovný, ale po oboznámení sa s encyklikou možno zmeníte názor. Hneď v úvode totiž píše, že „nádej je ústredný pojem biblickej viery, natoľko, že v mnohých úsekoch sa zdá, že vieru a nádej možno navzájom zameniť.“ (A ešte: „Vykúpenie nám bolo darované v tom zmysle, že nám bola darovaná nádej, odôvodnená nádej.“) A práve v dnešných neradočných časoch to čo najviac potrebujeme, je nepodľahnúť beznádeji, napriek tomu, že vidíme ten mohutný nápor pokrokárskych protikresťanských síl, ktoré okrem viery prenasledujú už aj zdravý rozum. V menšom to vidíme aj na nás, keď „pokrokové“ sily opäť prenasledujú väzňov komunizmu. Už len čakáme, kedy nás úplne zakážu, ako ruský Solženicynov Memorál.

Žiť v nádeji však nevyhnutne neznamená nejakú vzburu, revolúciu, veď „kresťanstvo neprinieslo sociálno-revolučné poslanstvo podobné tomu, v ktorom padol v krutom boji Spartakus.“ Prinieslo „stretnutie s nádejou“. No to neznamená vzdanie sa osudu, defetizmus, pretože ako ďalej cituje z epištoly Timotejovi: „Veď Boh nám nedal Ducha bojzlivosti, ale Ducha sily, lásky a rozvahy.“ Z nášho pohľadu je dôležité aj to, že Benedikt XVI. nemohol obísť ani Marxa ako podnecovateľa zlochosnej revolúcie a ukázal filozoficky na hlavný Marxov omyl: **„Jeho omyl je oveľa hlbší. Zabudol, že človek zostane vždy človekom. Zabudol na človeka a zabudol na jeho slobodu.“**

Kresťania stále na muške

Žiaľ, Marxov „podzemný“ vplyv tu pôsobí aj naďalej, momentálne hlavne v USA a západnej Európe. Už sme viackrát písali o jeho najchoromyselných prejavoch, teraz spomeniem len boj proti kresťanstvu.

Mimovládna organizácia „Open Doors Foundation“ vydáva vždy koncoročne tzv. „Celosvetový index prenasledovania“. A každý rok v ňom s obrovským náskokom na prvom mieste figurujú kresťania. Uvádžajú aj hlavných prenasledovateľov: islamizmus a komunistické štáty. Nečudo – náboženstvo je vždy prenasledované len iným náboženstvom. Počet umučených či brutálne povraždených kresťanov sa DENNE udáva v desiatkach a stovkách. No pokiaľ ojedinelé útoky na mešity či synagógy,

a to ešte nehovoríme o „Teplárni“, hlučne a intenzívne prezentujú všetky svetové médiá niekoľko týždňov a politici si tragickými gestami roztrhávajú košeľe v hlbokom smútku, zvolávajú sa mohutné demonštrácie, o útokoch na kresťanov v nepomerne väčšom meradle je jednoducho ticho. Naopak, väčšina médií tým útokom ešte robí predpolie. Stále viac a viac rozpútava protikresťanskú propagandu, či už podprahovo, alebo aj primitívne prvoplánovo, ako to už chvíľu robia aj „naše“ médiá hlavného prúdu. Pre kresťanov ľudské práva jednoducho neplatia, dokonca ani masovo hlásaná tolerancia, ba ani len antidiskriminácia, aby sme chvíľu zostali pri slovníku našich ľavičiarov. Zároveň je to aj jeden z príkladov, v akých dogmatických formulách rozmyšľajú, keď týchto veľkých bojovníkov proti rasizmu nijako nezaujímajú ľudské tragédie, väčšinou sa odohrávajúce v Afrike a Ázii. Odrazu sú to pre nich len nejakí zaostalí černosí a arabi, ktorí sú im úplne ukradnutí.

Násilie ako progres

Tento súčasný ľavičarsky, neomarxistický mediálny teror, ktorý sa každodenne stupňuje, je však celkom zrozumiteľný – veď už desaťročia píš, vysvetľujú a predpovedajú celosvetové víťazstvo humanizmu, pokroku, internacionálneho, pardon, multikultúrneho bratstva a – nikde nič. Nanajvýš tak znásilnenia, aj hromadné či podrezávanie sú ozaj hmatateľným výsledkom ich progresu. Súdrh Chruščov predsa už v roku 1961 predpovedal, že za 20 rokov tu bude komunizmus. A stále nič. Tak nečudo, že už sú z toho nervózni a tak si aspoň udrú. Samozrejme, do toho najbezbrannejšieho.

Ale vrátim sa k politickým väzňom a k nádeji. Práve na politických väzňov, ktorí vďaka svojim žitým kresťanským zásadám nielen teoreticky, ale naozajstne preukázali svoj charakter ako aj zdravý rozum, platia tieto vety zo SPE SALVI: „Ľudstvo žije vďaka niekoľkým. Ak by nebolo ich, svet by zomrel...“ „Každá generácia musí priniesť svoj vklad, aby stanovila presvedčivé usporiadanie slobody a dobra, ktoré by pomáhalo nasledujúcej generácii ako orientácia.“ Pretože: **„Každé vážne a správne ľudské konanie je aktívnou nádejou.“**

A už len záverečný citát, ktorý je aj mottom našej webovej stránky: „Schopnosť trpieť z lásky k pravde je mierou ľudskosti.“

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

P.S. Ešte jedna myšlienka Benedikta XVI. z knihy „Priznanie a vyznanie“: „Nádej obsahuje prvok dôvery voči našim ohrozeným dejinám, na druhej strane nemá nič spoločné s utópiou.“

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja ● **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVS] ● **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová ● **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová ● **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 ● **Telefón:** 02-5263 8156 ● **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk ● **webová stránka:** www.pv-zpko.sk ● **IČO:** 00679879 ● **Cena jedného výtlačku: 1,90 EURA** ● **Predplatné 20 EUR/kalendárny rok** ● **Predplatné pre zahraničných abonentov: 50 USD** vrátane poštovného. ● **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 ● **EV:** 3851/09 ● **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. ● **Nevyžiadané rukopisy nevraciam** ● **ISSN:** 1338-404X ● **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

SPÝTALI SME SA

Margity Zimanovej● **Ako sa vám žije dnes?**

Mamička zomrela 23. júna 1995 v Žiari nad Hronom. Vo väznici v Želiezovciach väznil komunistický režim ženy zo Slovenska i z Česka. KPVS v roku 2006 odhalila na budove väznice pamätnú tabuľu, no našej organizácii to ani neoznámila.

V roku 2007 som sa osobne s manželom zúčastnila pietnej spomienky pri tejto pamätnej tabuľi na ženy nespravodlivo väznené komunistickým režimom. Potešilo ma, že si pamätali moju mamičku, ktorá si vo väzení veľmi veľa vytrpela. Povedala Ing. Júliusovi Homolovi, tiež politickému väzňovi, že znovu prídu 50. roky a budeme sa žrať ako potkany. A už je to TU!

Margita Zimanová na 15. sneme PV ZPKO v Žiline.

Foto Eva Zelenayová

*Spomienky **Margity Zimanovej** na utrpenie jej rodiny, špeciálne na mamičku, uverejňujeme na 8. strane. V budúcom čísle si pripomenieme 70. výročie od popravy jej otca.*

(zl)

Želám všetkým našim členom požehnaný rok 2023, pokoj v rodinách a v spoločnosti, i na celej Zemi.

Váš

Arpád Tarnóczy čestný predseda PV ZPKO

Podvody tolerujeme, históriu vytesňujeme

S neuveriteľným apetítom sa do kritiky osláv 30. výročia obnovenia slovenskej štátnosti pustil internetový denník postoj.sk. Predovšetkým do televízneho programu RTVS, ktorý bol nielen gýčový, ale najmä bezobsažný a neúctivý k zakladateľom štátnosti, menovite k Vladimírovi Mečiarovi. Osobne mám najmenší dôvod sa ho zastávať, lebo spôsob, akým sa vzdal návratu do politiky v ostatných voľbách bol pre tých, čo sme ho v tom podporovali, tristný, no kto nerobí chyby? Postoju však nemožno vyčítať jeho názorovú orientáciu. Postoj.sk sú kádehácke noviny, a tak ako KDH, pokračuje vo svojej politickej línii odporu voči nositeľom obnovenej štátnosti, tak aj všetky periodiká, na ktoré má dosah a v ktorých publikujú prominentní členovia tohto hnutia.

Zakladateľ KDH Ján Čarnogurský opakovane požadoval od Mečiara sebareflexiu, no sám dodnes nie je ochotný tak urobiť. Pritom uznal, že KDH v 90. rokoch nebolo schopné zobrať na seba zodpovednosť za zánik federácie a budovanie samostatného štátu, no nikdy to ako zásluhy neuznal Mečiarovi a jeho HZDS. Až sa núka jediné možné vysvetlenie, ktoré sa v informovanej verejnosti šíri a to, že KDH vzniklo na objednávku ako hnutie, ktoré malo zabrániť vzniku kresťanskej

strany ľudového typu. Teda subjekt, aký predstavovala Hlinkova slovenská ľudová strana. Mimochodom, keď sa HZDS hlásilo do frakcie Európskej ľudovej strany v Európskom parlamente, KDH a SMK mu v tom zabránili. Lebo podľa pravidiel EÚ museli vysloviť súhlas, ak sa do frakcie hlásila ďalšia politická strana z ich štátu.

SLOVO SVEDECTVA

Že sa na úlohu odporcu samostatného štátu podujal Ján Čarnogurský ani neprekvapuje. Jeho otec Pavol Čarnogurský mal k slovenskej štátnosti tiež ambivalentný vzťah. Bol síce poslancom Slovenského snemu, ale len čo sa obrátil vývoj na fronte, aj on sa obrátil a ponúkal svoje služby Slovenskej národnej rade na „vybudovanie Československej republiky“. Svedčí o tom jeho list zo 16. februára 1945. Poslanec Snemu v Bratislave v liste píše: „...cez celú vojnu spolupracoval som na obnovení Československej republiky...“

Áké mohli byť oslavy výročia založenia novodobej slovenskej štátnosti, keď po roku 1998 sa za relevantný politický subjekt považuje iba ten, čo zdieľa názor Jána Čarnogurského, že na Slovensku bolo nevyhnutné poraziť „mečiarizmus“? Mečiarizmus, teda Mečiara, teda slovenskú štátnosť. Čo v súčasnosti k tomu chýba?

Pre politických väzňov je vzťah k štát-

nosti citlivá otázka. Komunistický režim mnohých za vlastenectvo poslal na popravisisko alebo na dlhé roky do väzenia. Keď vlni prezidentka udelila štátne vyznamenanie trom martýrom, bojovníkom za štátnu samostatnosť a proti komunizmu, Antonovi Tunegovi, Eduardovi Tesárovi a Albertovi Púčíkovi, mnohí politici prepádali priam do nepričetnosti. Niektorí politici sa pretekajú v tom, kto viac bude bojovať proti fašizmu, ale zatiaľ som nepočula, aby niektorý spomenul boj proti komunizmu. Pritom komunizmus upieral ľudské práva našim občanom štyridsať rokov! Ani tohto roku prezidentka neprijala návrh PV ZPKO na vyznamenanie politických väzňov proti komunizmu, no udelila ho bývalému prezidentovi Michalovi Kováčovi, ktorý poskytol milosť vlastnému synovi za podvod vo výške 2,3 milióna dolárov. Zvláštne, že sa nehanbíme za morálne delikty, ale za našu históriu áno.

Spomínam si, ako mi raz kamarát - kádehák - povedal, že za to (zánik federácie) budeme visieť (házedesáci). Zatiaľ nevisíme, ale súčasná politická reprezentácia robí všetko preto, aby tvorcov a podporovateľov štátnosti kriminalizovala a zbavila dôstojnosti. Zatiaľ teda nevisíme...

Eva Zelenayová

šéfredaktorka

Komunisti k moci, antikomunisti do väzenia

Čestný predseda **Pavel Lavo** nerád spomína na časy po roku 1948, keď bol Štátnym súdom v Bratislave odsúdený na osem plus šesť rokov straty slobody, lebo režimu sa nepáčil jeho protikomunistický postoj, jeho svetonázor. Mal iba dvadsať rokov, život pred sebou, keď sa za ním zavreli dvere väzenia.

V deň výročia, 13. januára t.r., oslávil svojich 95 rokov spolu s členmi nitrianskej regionálnej organizácie PV ZPKO. Do sídla pobočky priviezla pána Lava jeho dcéra Zuzana Drábková, aby sa potešil z blízkosti svojich priateľov, na ktorých nezabúda a oni nezabúdajú na neho. Pri príležitosti jeho životného jubilea mu zaželali veľa zdravia, šťastia a Božieho požehnanie do ďalších rokov života. Jubilanta zaujímal ako sa organizácii a jej členom darí a vyslovil želanie, aby pokračovali v činnosti a pripomínali si roky bezprávia.

Alžbeta Loudová, predsedníčka

Pavel Lavo, druhý sprava, na oslave svojho jubilea v nitrianskej pobočke PV ZPKO.

Foto archív

organizácie, Agata Fišerová, Juraj Konya, Gitka Luknišová, Mária Balážová, Anna Mesarošová, Jozef Turček, Jozef Korec, Valika Benešová a Ivan Liday sa jubilantovi poďakovali za návštevu, jeho dcére za ochotu pri-

viest' otecka do sídla organizácie, povedané slovami predsedníčky: „Veď k nám stále patrí.“ Ku gratulácii sa pripája aj redakcia Svedectva a vedenie PV ZPKO – Živio pán Lavo.

(al)

Novoročné požehnanie

Sviatok Zjavenia Pána, známy aj ako Traja kráľi, si kresťania pripomínajú 6. januára. V priestoroch ústredia PV ZPKO sme si tento sviatok a s ním spojené požehnanie kancelárií naplánovali na 9. januára. Duchovný organizácie Ján Košiar v tento deň predniesol obradné čítanie a modlitby a na znak požehnanie napísal na dvere letopočet a iniciály C+M+B. Mnohí sa nazdávajú, že symbolizujú mená troch kráľov Gašpara, Melichara a Baltazára, lebo požehnanie príbytkov sa vykonáva svätenou vodou, posvätenou na sviatok Zjavenia Pána

Duchovný PV ZPKO Ján Košiar požehnáva komunitu politických väzňov.

Foto Eva Zelenayová

a má súvislosť s tromi kráľmi, ktorí sa prišli pokloniť narodenému Ježiškovi.

Avšak tento nápis pochádza z latinčiny (*Christus mansionem benedicat*) a znamená **Kriste, požehnaj tento dom**. Novoročné požehnanie

potrebujeme všetci, aby sme sa dokázali správne a pravdivo prejavovať za každých okolností. Nuž nech požehnanie z Bratislavy dočiahne na všetkých členov nášho spoločenstva.

(zl)

Február 1948 – 75 rokov

Ak by v novembri 1989 nepadol komunistický režim, boli by sme v týchto dňoch svedkami osláv „Vítazného februára“. Tak totiž komunisti pomenovali prevrat, ktorým násilne uchopili plnú politickú moc 25. februára 1948.

Stalo sa tak len necelé tri roky po skončení druhej svetovej vojny a nanútenej obnove Československa. Nahromadené spory a ideovo-politické rozdielnosti medzi Slovákmi a Čechmi sa nevyriešili, iba prehĺbili. Slováci boli pokladaní za riziko pre „jednotné Československo“. Konzervatívny národ sa akosi nehodil do povojnovej, ľavičiarsko-pokrokovej Európy.

Zásadne odlišný postoj k idey komunizmu a k prvému komunistickému štátu, sovietskemu Rusku, sa ukázal už medzi zakladateľmi ČSR Štefánikom, Masarykom a Benešom. Pre generála Štefánika bol bolševizmus „prejavom chorobným, apokalyptickým chaosom“. Bol presvedčený, že nielen legionári, ale aj demokracia ako taká musí proti tejto zločinnej ideológii bojovať. Naopak, „humanista“ Masaryk v roku 1918 vyhlásil, že víťazstva bolševikov sa neobáva, pretože „bolševická vláda je demokratická, socialistická“. Ani jeho žiak a nástupca Edvard Beneš, člen národnosocialistickej strany, sa komunizmu neobával. Sovietsky zväz pokladal za spriatelnený štát a podpísal s ním dve spojenecké zmluvy: v roku 1935 a 1943. Pri podpise druhej zmluvy sa dokonca vyjadril, že bude robiť takú politiku, „aby komunisti mohli byť v budúcnosti v každej vláde...“

Komunisti s veľmocou za chrbtom

Zmluvou z roku 1943 obnovenú ČSR „dobrovoľne“ zaradil na sovietsku, východnú stranu novo rozdelenej Európy. Deliacu čiaru oficiálne narysovala Jaltská konferencia.

Po porážke hitlerovského Nemecka a vojenskom obsadení značnej časti Európy Stalinovými vojskami (čo socialistická propaganda nazvala „oslobodením“), bolo viac-menej otázkou času, kedy v obsadenej časti Európy Stalin nastolí svoje vazalské režimy.

Pre komunistov nebola rozhodujúca podpora zdola, od ľudí, ale zhora, od veľmoci. Boli si vedomí, že kým stredovýchodnú Európu kontroluje Stalin, prehrať nemôžu.

Pokus o uchopenie vládnej moci na Slovensku si vyskúšali komunisti už v povstaní r. 1944. Strana, ktorú nikto nezvolil, a ktorá mala pred vojnou sotva 10 percent hlasov, sa zrazu stala jednou z dvoch vládnych strán, pričom ako prvý ovládla rezort vnútra.

Po príchode ČA sa komunisti viedli na bodákoch Červenej armády. Politických oponentov udávali So-

vietom, ktorí ich obratom brali do sibírskych gulagov. Ovládli značnú časť nižších a stredných orgánov moci – MNV, ONV. Mali veľký vplyv v bezpečnostných zložkách, predovšetkým v ŠtB, pomocou ktorej mohli ľahko zastrašovať a likvidovať politických oponentov. Už v tomto období bolo bežným mučenie vo väzbe ba i politické vraždy.

Veľké slovo mali aj v justícii a prokuratúre, ktorá prostredníctvom tzv. ľudových súdov zatvárala a odstavovala presvedčených Slovákov. Ochotných kolaborantov našli komunisti v odboroch, no predovšetkým v Zväze slovenských partizánov, kde boli zo všetkých spoločenských organizácií najaktívnejšími vyhľadávачmi a udavačmi inak zmýšľajúcich ľudí.

S veľmocou proti národu

Tzv. Košický vládny program, vyhlásený 5. apríla 1945, na ktorom bola postavená politika obnovenéj ČSR, bol predovšetkým dielom komunistov. Na čele vlády stál Zdeněk Fierlinger – sociálny demokrat a zároveň agent sovietskej NKVD. Komunisti dostali kľúčové rezorty vnútra, poľnohospodárstva, informácií. Pluralitný systém politických strán nahradil uzavretý systém tzv. Národného frontu, v ktorom mohli pôsobiť len úzko vymedzené strany; pre opozíciu tu miesta nebolo.

V májových voľbách roku 1946 síce na Slovensku získali „len“ 30 percent hlasov (v porovnaní so 62 percentami Demokratickej strany), no celoštátne zvíťazili so ziskom 40 percent. Víťazstvo DS, tejto netradičnej a heterogénnej strany, bolo pre mnohých prekvapením. Slovensko bolo v Prahe (i v Moskve) hodnotené ako slabý článok; ako zaostalá, roľnícko-klerikálna časť republiky, ktorú treba k „svetlým zajtrajšom“ priviesť násilím. Čechov – komunistov aj nekomunistov – okrem víťazstva DS dráždila už samotná existencia slovenských národných orgánov. Videli v nich zárodok samostatného Slovenska. Minister vnútra Václav Nosek vyhlásil Zbor poverenikov za „pokračovanie Tisovho fašistického režimu“.

Mimochodom, práve inscenácia procesu s prezidentom Tisom bola ďalším z praktických nácvikov komunistov na totálne uchopenie moci. Odsúdenie a potupná poprava tejto najpopulárnejšej osobnosti Slovenska totiž jasne ukázali, že ak máte v rukách moc a ochranné krytie zo strany veľmocí, môžete ísť proti národu, môžete ignorovať presvedčenie a postoje vyše 80 percent obyvateľstva.

Martin Lacko

Nabudúce: Zlomový február

ÚPN pred šiestimi rokmi zničil pluralitu bádania

Čistky v mene liberalizmu

Na prelome augusta a septembra v roku 2016 prebehli médiami, a s veľkým záujmom verejnosti sa stretli dve správy o prepustení zo zamestnania dvoch osobností. Ukončenie služby dohodnutej na dobu určitú evanjelického kaplána Jakuba Pavlúsa v cirkevnom zbore v Turanoch pri Martine, zborom biskupov Evanjelickej cirkvi a.v. liberálne médiá kritizovali, ba priam bili na poplach. No výpoveď s okamžitou platnosťou zo strany Ústavu pamäti národa, ktorého predsedom Správnej rady v tom čase bol Ondrej Krajňák pre „hrubé porušenie pracovnej disciplíny“ s historikom Martinom Lackom si médiá hlavného prúdu takmer nevšimli. Spôsob rozviazania pracovného pomeru s historikom Lackom nebolo etické a najmä nie hodné doktora teológie Krajňáka.

V dnešnej dobe, keď každý mesiac stovky pracovníkov po celej krajine zamestnanci rozličných firiem jednorázovým rozhodnutím zamestnávateľa skončia vo firmách, pre ktoré často odpracovali desiatky rokov práce a nikto sa ich nezastane, ani nikto tomu nevenuje pozornosť, nikto nehľadí na to, že často sú jedinými živiteľmi rodín, stoja tieto dve prepustenia z práce za zamyslenie, úvahu a porovnanie.

Komu slúžia médiá

S evanjelickým kaplánom bol ukončený pracovný pomer dohodnutý na dobu určitú, čo je bežný postup. Keďže jeho názory na manželstvo a rodinu, ktoré verejne prezentoval, sa nezhodovali s Božím zjavením cez Bibliu a učenie cirkvi, nebol mu zo strany cirkevných predstavených pracovný pomer predĺžený. To vyvolalo veľký rozruch liberálnych médií s pokusom zasiahnuť do jednej zo základných ľudských práv, náboženskej slobody a pokus o zasahovanie do činnosti cirkvi, ktorá má právo a povinnosť vychádzať z Božieho zjavenia a zo stáročiami overenej praxe. Jej zásluhou vzišli mnohé osobnosti, spoločnosti, spoločenstvá i celá civilizácia a vďaka nej ešte ako-tak funguje.

No prepustenie historika Lacka bolo čisto politickým rozhodnutím, v ktorom predseda Správnej rady ÚPN vykonal tento krok na príkaz niekoho, niektorých skupín, ktoré si robia nárok rozhodovať o živote v našej krajine a o osudoch osobnosti bez toho, aby ich tým niekto poveril alebo zvolil do tejto funkcie (NR SR) a má právo ho kedykoľvek odvolať. Človeka vysoko odborne kvalifikovaného, morálnych kvalít a plniaceho si pracovné povinnosti. Osobnosť, ktorá dokáže tvoriť a budovať a nežije z rozkladu spoločnosti a jej hodnôt. Osobne nepoznám ani jedného z prepustených pracovníkov, no články historika Lacka v časopise

Pamäť národa som veľmi rád a so záujmom čítal. Oslovil ma jeho záujem o skutočné dejiny Slovenska, ktorý vychádzal z jeho vzdelania, štúdií a z jeho rozhovorov s pamätníkmi. Tiež som okrem odbornosti obdivoval jeho morálne kvality, čo sa dnes vo verejnosti ani na našom kedysi kresťanskom Slovensku veľmi nenesie.

Myslím si, že prvoradým predpokladom k práci pre spoločnosť sú kvality morálne, rodinné, spoločenské, ochota pracovať pre iných bez ohľadu na to, čo mi to prináša. A toto historik Lacko robí a len na toto doplatil. Odmietol sa podriaďiť mocným tohto sveta v záujme ich cieľov.

Sme svedkami nástupu totality

Zdá sa mi, že nežijeme v demokracii, ale znova v totalitnom štáte, kde kroky niektorých samozvaných jedincov a skupín rozhodovať o osudoch iných ľudí bez ohľadu na ich ľudské práva sa stávajú bežnou praxou. Zdá sa mi, že niekto zasahuje do slobodnej činnosti cirkvi, štátnych inštitúcií a manipuluje a ovplyvňuje verejnú mienku spôsobom odporujúcim demokracii, ktorý človeka degraduje a ponizuje.

Myslím si, že aj v dnešnej dobe je potrebné byť verným pravidlám, na ktorých spoločnosť v ktorej žijeme vyrástla. Tieto pravidlá vychádzajúce z prikázaní Dekalógu už dve tisícročia budujú kresťanskú civilizáciu. Za ten čas sme získali veľa skúseností, že každý, kto ich poruší trestá sa sám a nemôže prinášať šťastie sebe ani tým, ktorí sú mu zverení. Teda nie je v ľudskej kompetencii určovať čo človeka robí šťastným a čo ho ničí, tieto pravidlá sme dostali do poriadku sveta už pri jeho stvorení.

Už 5. septembra 2016 som napísal a dodnes to platí, že plne podporujem rozhodnutie predstaviteľov evanjelickej cirkvi na Slovensku nepredĺžiť pracovný pomer na dobu neurčitú s ich zamestnancom Jakubom Pavlúsom a otvorene protestujem proti svojvoľnému rozhodnutiu predsedu Správnej rady ÚPN Ondreja Krajňáka o okamžitom rozviazaní pracovného pomeru s historikom Martinom Lackom. A pozývam všetkých k budovaniu našej spoločnosti na zásadách spravodlivosti, dobra, pravdy a lásky, nie lži, podvodu a egoizmu, čo túto spoločnosť, rodiny, i osobnosti ničí a rozkladá.

Ľudovít Košík

P.S.

Martin Lacko podal na súd žalobu o neplatnosť výpovede a náhradu ušlej mzdy. V r. 2019 OS BA III konštatoval, že oznámenie o okamžitom skončení pracovného pomeru je neplatné. V roku 2021 to potvrdil aj Krajský súd. Po vyše šiestich rokoch od začiatku súdneho sporu M. Lacko a ÚPN podpísali v decembri 2022 mimosúdnu dohodu o urovnaní sporu.

Storočnica Jána Belianskeho

Slovensko a Slováci majú mnohé osobnosti, ktoré svoj život obetovali za národ, za jeho pozdvihnutie a slobodu. Napriek tomu (alebo práve preto?) bývajú zabudnutí. Jedným z nich je aj Ján Beliansky, od narodenia ktorého neďávno uplynulo sto rokov.

Pochádzal z obce Veľký Klíž, kde sa narodil 17. septembra 1922 ako jediné dieťa rodičov Jána a Magdalény rod. Gogolovej. Oblasť Topoľčian a Hornej Nitry patrila medzi národne uvedomelé kraje. Aj mladý Ján bol už ako študent nadšeným stúpencom autonomistického hnutia a potom aj samostatného Slovenska. V r. 1939 patril k organizátorom zbierky na Zlatý poklad SR. V Baťovanoch založil miestny odbor Matice slovenskej. Pracoval tiež ako tajomník SKM a dôverník SNK. Bol i športovým spravodajcom armádneho časopisu Stráž vlasti.

Absolvoval známu Baťovu školu práce v Zlíne, kde aj pracoval. V auguste 1945 bol však z podniku z politických dôvodov prepustený a v jeseni nastúpil na vojenčinu.

S návratom ČSR v roku 1945 začal štát prejavu sympatií k myšlienke slovenskej samostatnosti prenasledovať ako trestné činy „fašizmu“ či „separatizmu“. Keďže Beliansky patril medzi tých, čo svoje názory na verejnosti neskrývali, sledovala ho ŠtB. Bezpečnosť na neho podala trestné oznámenie „za rozširovanie štvavých rečí“ z prejavu Konštantína Čulena a „schvaľovanie nepriateľskej propagandy“. Trestným činom bola aj jeho kritika „SNP“, ktoré pokladal za začiatok príchodu komunizmu.

Za Slovensko do väzenia

V rozhovore s matičným historikom Vladimírom Repkom o tom povedal: „Po príchode Červenej armády a okupačnej česko-slovenskej štátnej moci bol som z politických príčin štyri razy uväznený; aktívne som totiž pracoval za samostatný Slovenský štát (minulý aj budúci), takže to bolo celkom logické.“

Podobne prenasledovaných ako Beliansky boli v „oslobodenom“ Československu tisíce ľudí. Po februári 1948 bolo zrejme, že pomery sa budú len zhoršovať, rozhodol sa preto pre exil. Jeho cesta zo „zadrôtovanej“ ČSR by mohla byť filmovým námetom – ukrytý vo vagóne s drevom cestoval z Brezna 15 dní, kým vlak zastal v talianskom Tarvisiu. Po vyhostení do Rakúska sa snažil dostať ďalej na Západ. Najprv zakotvil v Anglicku. Tu bola síce malá, no veľmi aktívna komunita Slovákov (SNR v zahraničí; Združenie slov. mládeže a i.). Vydával tu časopis *Vatra*, spolupracoval s Petrom Prídavkom či Emanuelom Böhmom. Patril k exulantom, ktorí o sebe nikdy nepovedali, že sú z Československa, len zo Slovenska. K ich úspechom v Británii možno rátať aj to, že britské úrady napokon akceptovali takýto zápis v občianskej legitimácii.

Tiež sa im podarilo doceliť zriadenie samostatného slovenského vysielania v BBC.

V roku 1952 získal vízum do USA. Vyštudoval účtovníctvo na univerzite v Pittsburgu. Popri práci o chlieb, o prežitie, sa venoval národnej práci: písal články, brožúrky, reagoval na nepravdy a skreslené informácie o Slovensku a Slovákoch v západnej tlači, organizoval rôzne podujatia. Bol tiež aktívnym funkcionárom Republikánskej strany v USA, ako aj Svetového kongresu Slovákov. Napokon, práve jeho zásluhou vyšli niektoré knihy známych exilových autorov (napr. prof. Františka Vnuka). Pre amerických Slovákov sa stal známym i vydávaním vlastného časopisu s názvom „Slovak Heritage“ (Slovenské dedičstvo). Mal nielen informovať, ale aj upevňovať a rozširovať slovenské povedomie. Vychádzal dvojazyčne, v čase, keď slovenské slovo bolo v USA na ústupe. Po zániku tohto časopisu bol redaktorom slovenskej časti dvojtyždenníka *Jednota*, do ktorého zabezpečoval informácie o dianí v jeho rodnej vlasti.

Pomáhal aj finančne

Beliansky, napriek tomu, že patril k odporcom komunizmu, nebol nikdy zaslepeným obdivovateľom Ameriky. Kritizoval jej odvrátenú tvár – neobmedzenú moc veľkokapitálu (peňazí) a tzv. demokratických médií, ktoré neslúžili pravde, len záujmom kapitálu.

V obnovení štátnej samostatnosti Slovenska koncom roku 1992 videl naplnenie svojho životného úsilia ako aj potvrdenie oprávnenosti cieľov slovenského exilu. Na druhej strane bol sklamaný z vnútorných pomerov v mladej republike. Aj napriek veku a zdravotným problémom však do starej vlasti často prichádzal a pomáhal jej. Ako uviedol V. Repka, „vyvíjal horúčkovo úsilie pri organizovaní zásielok odborných, prevažne lekárskeho knih“, pre Slovensko zabezpečil darovanie liekov a kníh v celkovej hodnote 140 miliónov korún. Pri jeho sedemdesiatke mu Matica slovenská udelila Pamätnú medailu.

Dnes je v rodnej obci, ba aj v historickej Ján Beliansky prakticky neznámy. V rodisku ho pripomína akurát skromný pomník na rodičovskom hrobe. Naostatok už len hodnotenie z pera Imricha Kružliaka, ktorý ho označil za jedného z najaktívnejších organizátorov slovenského života v exile. „Svojou drobnou, neúnavnou činnosťou, národným zápalom a láskou k veci pripomína nám typ obdivuhodného Mateja Hrebendu, človeka, ktorého nič nezláka a nič nezlomí, lebo verí svojim ideálom...“

A ako vlastné motto v rozhovore s J. Rydlom v roku 1979 Beliansky vyslovil: „Dbajme o to, aby sa slovenská spolupatričnosť rozširovala, aby bolo v nás čím menej nenávisť a čím viac lásky jedného voči druhému; musíme si navzájom pomáhať.“

Martin Lacko

Hrob Belianskeho vo Veľkom Klíži.

Foto archív

Spomienka na mamičku

Bývali sme v Bratislave na Vazovovej ulici. Otecko 8. decembra 1951, v deň Nepoškvrneného počatia Panny Márie, previedol svojho švagra cez hranice. Za to bol 28. marca 1953 na Pankráci popravený. Mamičku odsúdili na doživotie, neskôr jej trest znížili na 20 rokov, napokon prežila vo väznici sedem rokov.

Ostali sme tri deti, Gita, Helenka a Peťko. Mamičku najprv väznili v bratislavskom Justičnom paláci, odtiaľ ju previezli do Rimavskej Soboty až skončila v Pardubiciach. Tam požiadala o preloženie na Slovensko, aby mala rodina k nej bližšie. Keď si išla vybavovať osobné doklady na bezpečnosť do Sv. Kríža, dnes Žiar nad Hronom, zastavil ju neznámy muž a povedal jej, že bol pri poprave jej manžela. Keď to mamička počula, odpadla.

V Pardubiciach bola mamička vedúcou pletiarne. Mala svoj zošit o štrikovaní, podľa ktorého ručne pletli svetre. Tento zošit a ruženec z chleba venovala ústrediu našej organizácie, no dozvedela sa, že boli uložené v pivnici na Grösslingovej ulici, kde došlo k ich znehodnoteniu. Mamička mi vo väzení robila spony do vlasov a iné drobnosti.

Raz sa dozvedela, že príde kontrola z ministerstva vnútra. Zabezpečila si čierny krém na topánky a natrela ním kľučky zozadu. Páni z Prahy sa zamazali a začalo sa vyšetrovanie. Nikto sa nepriznal. Poslali preto ženy na cely, aby tá, ktorá to urobila sa priznala. Mamička dostala od žien viac nohavíc, že keď ju budú biť, aby to nebolelo. Keď sa znovu postavili do radu pred náčelníka, mamička sa priznala. Náčelník zobral mamičku medzi pánov z Prahy a celú noc sa tam hovorilo o histórii Slovenska. Mamička im hovorila o Slovenskom štáte, o Štefánikovi, Dr. Tisovi. Boli prekvapení, koľko toho vie o histórii Slovenska. Páni zasa hovorili o dobrych klobáskach, ktoré jedli, keď boli ako vojaci počas vojenskej služby na Slovensku. Rozhovor pokračoval

celú noc. Keď sa potom mamičky pýtali, či ju bili, povedala, že žiadna bitka nebola. Češky boli prekvapené a náčelník ju odvtedy volal „Tisov pobočník“. Do Pardubíc sme za mamičkou chodili raz do roka.

Po preložení do Želiezoviec sme za ňou začali chodiť samé deti. Zo stanice do väznice chodil vláčik drežina. Väznica bola drevená, v zime tam bola strašná zima. Dostávali iba jedno vedro uhlia. Pracovali na poli od skorého rána.

Raz som mamičke doniesla balík so slaninou, klobáskou, kávou, vajíčkami, husacou masťou a inými dobrotami, no nemohla som jej ho dať, nemala balík povolený. Mala som 17 rokov, požiadala som dozorca, že chcem hovoriť s náčelníkom. Náčelníkom väznice bol pán Bálent, rodák zo Sv. Kríža. Bol synom kostolníka. Zverila som sa mu, že mám pre mamičku balík, ale nechcú jej ho dať. Že keď ho mamička nedostane, nech ho dajú zožrať psom, ja ho späť nezoberiem. Zariadil to. Mamička balík dostala, no keď sa podelila s dievčatami, veľa jej nezostalo.

Pri jednej z návštev som jej chcela dať svoju fotografiu, ale dozorca to nedovolil. Tak som ju vložila do obalu čokoládky, čokoládku dozorca dovolil, takže mala čokoládku aj fotku. Inokedy počas návštevy som si vypočula rozhovor mamičky s kamarátkou z väzenia, ktorá ju prišla navštíviť. Tej kamarátke dal dozorca Božie Telo, ktoré mala odovzdať inej osobe. Keď si to dávala do vrečka, pristihla ju dozorkyňa a pýtala sa, čo si to dáva do vrečka. Odpovedala, že nič. Dozorkyňa ju ďalej neprehliadavala a Božie Telo sa uchránilo. Tak to zariadil Pán Boh.

Väznica mala svoje peniaze, za ktoré si väzni mohli nakupovať potraviny. Mamička kupovala udenáčov, lebo oči z rýb prehltávala ako hostiu prežitia.

V Justičnom paláci písala mamička listy oteckovi. Na toaletnom papieri, slamou z matraca, vlastnou

menštruačnou krvou. List si všimol dozorca a mamička mu musela vysvetľovať, odkiaľ zobrala červený atrament.

Mamička sa z väzenia v Želiezovciach vrátila 29. januára 1959. Okresnú pobočku KPVS v Žiari nad Hronom založila 19. mája 1990. Názov našej organizácie bol zmenený na sneme v roku 1999, keď 210 delegátov odsúhlasilo zmenu názvu na Zväz protikomunistického odboja. Naši neprajníci si ponechali starý názov, odtrhli sa od nás a ďalej pokračujú v činnosti pod týmto starým názvom. Takéto podrazy sa môžu stať iba na Slovensku. Mamička dostala pozvánku od Konfederácie politických väzňov Československa na valné zhromaždenie na nedeľu 18. februára 1990. Fotografiu mamičky z tohto stretnutia a pozvánku mám uložené v našej kronike ZPKO.

Dňa 20. októbra 1994 sa mamička zúčastnila na nahrávaní v Leopoldovskej väznici. Nahrávanie sa pripravovalo pre film Papierové hlavy. Od štúdia ALEF, s.r.o. obdržala honorár 800 korún, ale radšej by sa ho bola zriekla, lebo jej zážitky sa do filmu Dušana Hanáka nedostali. Prečo? lebo ešte aj dnes je u nás cenzúra.

Mamička zomrela 23. júna 1995 v Žiari nad Hronom. Vo väznici v Želiezovciach väznil komunistický režim ženy zo Slovenska i z Česka. KPVS v roku 2006 odhalila na budove väznice pamätnú tabuľu, no našej organizácii to ani neoznámila. V roku 2007 som sa osobne s manželom zúčastnila pietnej spomienky pri tejto pamätnej tabuli na ženy nespravodlivo väznené komunistickým režimom. Potešilo ma, že si pamätali moju mamičku, ktorá si vo väzení veľmi veľa vytrpela.

Ing. Júliusovi Homolovi, tiež politickému väzňovi, povedala, že znovu prídu 50. roky a budeme sa žrať ako potkany. A už je to tu!

**Margita Zimanová
rod. Valentová**

Februárové „víťazstvo pracujúceho ľudu“ a Beneš

Práve čítam text Přemysla Janýra „Psychopaté“, v ktorom sa hovorí o množstve psychopátov v politike a o ich negatívnom vplyve na spoločnosť. Z politikov zaraďuje medzi psychopátov napríklad Hitlera, Stalina, ale aj Kennedyho a Clintona. O súčasných „našich“ i „nenašich“ nehovorí, celý text však začína tým, že v jednej diskusii označil za psychopatickú osobnosť Edvarda Beneša. My sme sa mu venovali pred mesiacom, ale udalosti z februára spred 75 rokov, známe ako „Víťazstvo pracujúceho ľudu“ ho zase „ťahajú na scénu“.

Dňa 25. februára 1948 prijal ako vtedajší prezident demisiu štrnástich „demokratických“ ministrov, čo z dvadsiatich piatich členov vlády bola prevažná väčšina, teda dôvod na výmenu celej vlády. On však, v rozpore s ústavou, na ktorú sa večne ako „ústavný prezident“ odvolával, neodvolal celú vládu, ale urýchlene vymenoval, teda prečítal mená štrnástich nových ministrov, ako mu ich predložil Klement Gottwald. Zdesenie u „demokratov“, eufória u komunistov. (Ich nasledovníci sa mu za to odvdčia - na ich návrh v r. 2004 prijme český parlament zákon, že sa zaslúžil o štát, ktorý vtedajší prezident Václav Klaus nepodpísal.)

Zľakol sa Sovietov?

Beneš tak urobil napriek tomu, že niekoľkokrát sa vyslovil, že komunistom neustúpi. (Klamanie je jedna z črt psychopátov.) Že bude brániť demokraciu, 22. februára dokonca nariadil ministrovi obrany L. Svobodovi vydať rozkaz, že armáda podporuje svojho vrchného veliteľa – prezidenta a bude brániť demokraciu a ústavný systém. Keď ho v osudný deň, 25. februára, navštívila na Hrade generalita a žiadala o rozkazy, odpovedal: „Danú situáciu nemôžem riešiť použitím armády, pretože by som musel zaistiť Gottwalda, a toto by Sovieti nestrpeli.“

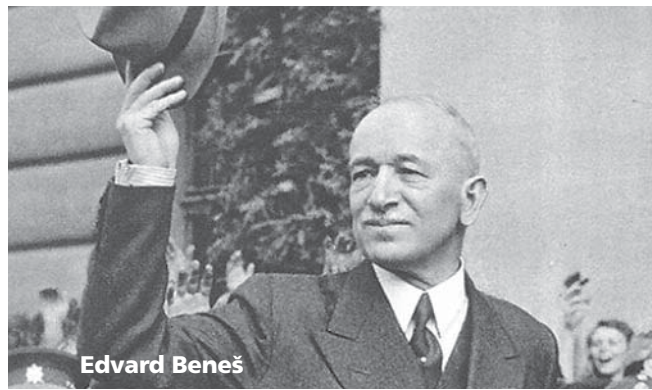
Takže zľakol sa Sovietov? A prečo? Nečakane 19. februára priletel do Prahy Valerijan Zorin, námestník sovietskeho ministra zahraničných vecí, ktorého zvodnej dcére podľaľahne budúci slovenský minister kultúry Miroslav Válek (starý otec súčasného primátora Bratislavy Matúša Valla). Keď sa ho spýta, prečo prišiel, počuje, že sa prišiel pozrieť, ako sem po roku sucha a hladu prichádza sovietske obilie a on bude riadiť jeho „uskladňovanie“. A oznámi mu, že Sovieti po všetkých stránkach podporujú Gottwalda a v záujme vzájomných dobrých vzťahov je potrebná rekonštrukcia pražskej vlády.

No „horšie veci“ mu zvestovali agenti NKVD Zubov a Sudoplatov. Pripomenuli mu pomoc NKVD, vďaka ktorej sa bezpečne dostal v októbri 1938 do londýnskeho exilu. A ukázali mu potvrdenku, podpísanú jeho tajomníkom, že prevzal vtedy od Zubova desaťtisíc dolárov pre neho, ich agenta. A tiež mu pripomenuli jeho účasť na odstránení

Tuchačevského v r. 1937. Tieto a ďalšie nanajvýš nepríjemné fakty sú pripravení zverejniť, ak... im nepôjde poruke počas toho, čo sa pripravuje.

Dokázal sa vždy vynájsť

Beneš však vždy všetko dokázal odôvodniť tak, aby mu nepoškodilo jeho meno (narcizmus ako črta psychopátov): „Čo som mal robiť, keď mi na Pražský hrad priniesli demokratickí ministri Gottwaldovej vlády demisiu? Očakávali azda, že hladného premiéra (Gottwalda) dostanú do úzkych? Sľubovali si predčasné voľby a úradnícku vládu? Ja, s podlomeným zdravím, som však demisiu ministrov podpísal a prijal. Aj preto, že policajný aparát už v tom čase bol úplne v moci komunistov, a tak nič nestálo v ceste víťaznému februáru. Ani ja, na smrť chorý, na základe požiadaviek ľudových más som neodolal tlaku Sovietskeho zväzu. Mysliac na budúcnosť (zrejme svoju), otvoril som mu dvere. Ibaže môj zdravotný stav bol veľmi komplikovaný už od druhej svetovej vojny, prvá mŕtvica ma prepadla v Londýne v štyridsiatom treťom. Keď ma vlni navštívil predseda Národných socialistov Petr Zenkl, bol mojim fyzickým i psychickým stavom šokovaný. Musel som byť pod ustavičným zdravotným dohľadom. Musel som chodiť s palicou a bolesti hlavy sa stali neznesiteľné.“

Edvard Beneš

Edvard Beneš 7. júna 1948 abdikoval z funkcie prezidenta už druhý raz. Prvý raz sa tak stalo 5. októbra 1938. Svoju abdikáciu pre históriu odôvodnil „nesúhlasom s komunistickou ústavou z 9. mája 1948 a svojim zdravotným stavom. Zomrel 3. septembra 1948 vo vile s 10 hektárovou záhradou v Sezimovom Ústí po poslednej mŕtvici. Tu dostal symbolicky 29. augusta 1948 večer, teda v čase, keď pred štyrmi rokmi sa začalo SNP, ktorého začiatok i priebeh značne ovplyvnil práve on.

Přemysl Janýr uvádza nasledujúce charakteristiky psychopátov: grandiózny pocit sebahodnoty, povrchný šarm, potreba silných prežitkov, klamanie a schopnosť manipulovať svoje okolie, chladnokrvnosť a bezohľadnosť, absencia morálnych zábran, citu, súcitu a zodpovednosti. Nuž a - svet ovládaný psychopátmi sa rúti tam, kam sa rúti.

Marián Tkáč

Vražda, väzenie, dar od komunistov

Pokračovanie z 1. strany

● **Aký mal váš starý otec vzťah ku komunistom?**

Neznášal ich. Otec mal osem rokov, keď starého otca zastrelili, takže viac o ňom vieme z tlače, ako zo spomienok.

● **Vy ste tiež prišli o blízkosť otca v detskom veku. Pamätáte sa na to, čo sa stalo v roku 1953, keď otca zatkla ŠtB?**

Nie, nepamätám sa, mal som šesť rokov, mladší brat štyri a najmladší dva roky.

● **Ale viete, čo otecko robil, čomu sa venoval a prečo ho odsúdili?**

Bol stavebným inžinierom, projektoval tunely. Vtedy sa stavali na Trati družby. Mamka bola doma a mali sme aj slúžku, čo bolo za prvej republiky skôr z dôvodu menšej nezamestnanosti, ako z nevyhnutnosti. A po vojne čo s ňou? Tak sme ju držali, ale keď otca zavreli, musela odísť. A my s mamkou sme sa museli presťahovať k starým rodičom.

● **Čo sa novému režimu na oteckovi nepáčilo?**

Boli sme nábožensky založená rodina. Babka dokonca chcela mať z otecka farára, ale na gymnáziu ho presvedčili, že má talent na technické vedy a že Slovenský štát potrebuje technikov, tak išiel študovať na stavebnú fakultu. Naša rodina udržiavala úzke kontakty s kňazmi a otec sa angažoval v Kolakovičovej Rodine. Chodil aj na nejaké schôdze do Tatier. Na našom dvore organizoval bábkové predstavenia s náboženskou tematikou. To si ŠtB nemohla nevšimnúť. V roku 1953 zatkli veľkú skupinu členov Rodiny, aj otecka. Na predložený kladný posudok od zamestnávateľa prokurátor zareagoval: „Zvýšeným pracovným úsilím maskoval svoj nepriateľský postoj k ľudovodemokratickej republike.“

● **Viete, čo sa s oteckom dialo po jeho zaistení?**

Rok bol vo vyšetrovacej väzbe podrobovaný psychickému a fyzickému nátlaku. Po celý čas bol umiestnený na samotke, musel ustavične chodiť do-

Rodina Ing. Juraja Žalobína pred jeho zatknutím. Foto archív

okola v topánkach o niekoľko čísel menších, bol bitý obuškom po päťach, to boli bežné vyšetrovacie metódy. Odsúdili ho 15. augusta 1954 za trestný čin velezrady a vyzvedačstva na trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov, prepadnutie celého majetku a straty občianskych práv na desať rokov. Ako skutkový základ sa uvádza, že mal s ostatnými členmi ilegálnej organizácie Rodina rozširovať škodlivú reakčnú ideológiu a pomáhať tak Vatikánu v záškodníckej činnosti.

● **To je strašný verdikt.**

V skupine boli odsúdení aj na 23, 21, 18 či 16 rokov. Našťastie v roku 1960 bola amnestia, takže otecko si odsedel sedem rokov.

● **Kde bol vo výkone trestu?**

Na Pankráci. Ono je to tak, koho vedeli využiť, tak ho využili. Otcovým spoluväzňom bol profesor Eugen Kramár a oni ako väzni - projektanti stavali nielen väznice, ale aj iné štátne budovy, napríklad Kláštor Barnabitek v Prahe na Hradčanoch, alebo deväť bytových domov na Žižkove. Takže bol lacnou pracovnou silou. Mal vhodné vzdelanie, tak ho využili.

● **Váš život sa zrejme poriadne zmenil.**

Poriadne. Mama si nevedela nájsť robotu. Bola učiteľkou a ako manželka politického väzňa nemohla učiť, no pe-

niaze sme potrebovali. Rekvifikovala sa na účtovníčku, našťastie dom mal aj starý otec z matkinej strany, tak sme sa nasťahovali k starým rodičom.

● **Ako mamka znášala oteckove väzenie?**

Existovali silné tlaky, aby sa dala rozviešť. Keďže rodičia boli cirkevne zosobášení, rozvod neprichádzal do úvahy. Taktiež starí rodičia ju podporovali v tom, aby vydržala a nedala sa rozviešť.

● **Ako ste prežívali to obdobie, keď bol otecko vo väzení?**

Chodil som do školy. Otca zaistili v novembri a ja som nastúpil do prvej triedy v septembri. V škole boli najskôr poznámky, že otec je kriminálnik. Neskôr, po nástupe Chruščova do funkcie generálneho tajomníka Komunistickej strany ZSSR, sa atmosféra trochu zmenila a ľudia sa dozvedeli o politických väzňoch. Vtedy aj v škole sa začali na môjho otca pozeráť ako na nespravodlivo prenasledovaného.

● **Myslíte si, že to deti v škole dokázali takto vnímať?**

Zrejme sa to dozvedeli od rodičov. Ako deti sme to neriešili, hoci spočiatku na mňa zazerali.

● **Nebolo vám to ľúto?**

Prežil som.

● **Keď sa otec v roku 1960 vrátil z väzenia, mali ste trinásť rokov. Ako ste ho prijali?**

Myslím si, že u odsúdených sa rozbila aj rodina. Stredný brat a ja sme ho úplne ignorovali. Zvykli sme si na život s mamou, boli sme štvorka a naraz prišiel nejaký ujo a začal sa nám miešať do života. Najviac sa s ním skamarátil najmladší brat, ktorý mal v tom čase deväť rokov.

● **Ale chodievali ste za otcom do väzenia na návštevy? Či nie?**

Ale áno, myslím si, že návštevy boli raz za tri mesiace a mama nás brávala po jednom. Aby otec videl, ako rastieme a my, aby sme vedeli, že máme otca. To nám vždy prízvukovala.

● **Keď sa vrátil z väzenia, čo robil?**

Zamestnával sa ako prišlo a ako sa dalo. Najprv robil podradné práce, ako

bývalého väzňa si ho nikto netrúfal zamestnať. Potom ho zamestnali Inžinierske stavby. Pamätám sa, ako sme chodili spolu vytyčovať nejaké stavby. A po rehabilitácii v roku 1968 sa dokonca stal námestníkom riaditeľa. Keď generálny prokurátor zrušil rehabilitáciu, zasa prišiel o miesto, zasa bol kvázi väzeň.

● **Vy ste sa s otcom rozprávali o tom, prečo bol zavretý a ako to prežíval?**

Veľmi málo. Jednak mal zakázané rozširovať sa o tom a potom, bol mlčky. Aspoň doma. Kompenzoval si to na svadbách, kde robil vinšovača.

● **Dá sa tomu rozumieť aj tak, že musel byť doma opatrný. Ved' ste boli traja mladí chlapci, ktorí sa mohli ľahko prerieknuť.**

Aj doma sme boli odpočúvaní. Mám o tom záznamy z Ústavu pamäti národa. Tiež si pamätám, keď som bol na vojenčine a prichádzal som domov, tak nejaký muž stál pred našimi dverami a oznámil mi, že niečo potrebujú so mnou vybaviť. V tom čase sa postarali aj o mojich bratov, mamku tiež zavolali na políciu, takže predpokladám, že potrebovali v našom byte vymeniť baterky v odpočúvacom zariadení. A mal aj donášačov. Mali to dobre podchytené.

● **Po návrate z väzenia dali už oteckovi pokoj?**

Nedali, na výsluchy ako také už nechodil, ale sledovali nielen otca, ale i mňa. Chodili k našim nadriadeným, k susedom a vypytovali sa na nás. Čo hovoríme, s kým sa stýkame... Pozvali otca na kávičku, koňačik, teda nie na

výsluch a vypytovali sa na politických väzňov. Kde sa schádzate, len nám povedzte miesto a čas...

● **Aj sa schádzali?**

Schádzali, veď za sedem rokov vzniknú vzťahy. Chodili k nám kňazi, čo boli s ním zavretí, profesor Eugen Kramár, keď ešte bol v Košiciach, lebo v rokoch 1960-1967 pracoval ako vedúci projektant v Stavoprojekte Košice. Aj k nemu sme s otcom chodili, k nejakému redaktorovi Froncovi a tak.

● **Takže ste sa spolčovali? Ale neboli to nejaké plány proti republike?**

Keď sa dá nazvať výstavba chrámov ako činnosť proti republike, tak áno. Do roku 1989 stavali kostoly ako fušku, popri zamestnaní. Otec ich projektoval. Bavilo ho to. Podali žiadosť o výstavbu sýpky a postavili kostol. Lebo kostol by im neschválili.

● **A nedostali za to pokutu?**

Viete, aj strániči chodili do kostola. Nie v mieste, kde bývali, ale o pár dedín ďalej. Takto si aj deti dávali krstiť. Povedal by som, že navonok robili, čo museli, no vnútorne tej Cirkvi fandili.

● **Mamička sa po oteckovom návrate z väzenia mohla vrátiť do školstva? Učila ešte?**

Nie. Ona si zvykla na účtovnícku robotu a keď otec akože postúpil v zamestnaní, tak nepracovala. Otec zastával názor, že matka sa má starať o výchovu detí, o domácnosť a muž má zarábať toľko, aby rodinu uživil. Ale keď som išiel na vysokú školu do Bratislavy, musela sa zamestnať, lebo som bol

ubytovaný na internáte, takže mi prispievali na štúdium.

● **Ako sa oteckovi po roku 1989 zmenil život?**

Bol plne rehabilitovaný, angažoval sa v našej organizácii a v Slovenskom katolíckom kruhu.

● **Nemali ste ako syn politického väzňa problém dostať sa na štúdium?**

Zmaturoval som so samými jednotkami, tak mal som body. Navyše na gymnáziu učil profesor Ninik, ktorý ešte otca učil v Michalovciach, takže prijali ma tak trochu po známosti. Viem, že s reputáciou syna politického väzňa prijímali len na učňovky. Aj syn Gustáva Husáka musel ísť na učňovku.

● **Kde ste sa s ním stretli?**

Študovali sme spolu. Otec si to zatváranie slovenskej inteligencie po vojne, ľudákov či komunistov, vysvetľoval tým, že Čechom počas vojny zavreli vysoké školy, tak všetkých čo študovali počas Slovenského štátu pod rôznymi zámienkami pozatvárali. Keď som sa hlásil na vysokú školu, tak zjazd strany rozhodol, že na vedecko-technickú revolúciu potrebuje kádre, takže ak predtým prijímali na elektrotechnickú fakultu 250 študentov, v roku 1965 prijali naraz tisíc. Skončil som až v roku 1976, lebo ma vyhodili.

● **Prečo?**

Rok 1968. Bol som funkcionárom, organizovali sme štrajky, pochody, hurá do ulíc. Mikuláš Šoš o tom napísal knihu *Roky nádeje 1968-1969*. Viacerí sme sa na nej podieľali, aj ja. Prišiel príkaz z Moskvy, že sto vysokoškolákov treba vyhodiť. Zasadol nejaký výbor, rozhodol 50 Slovákov, 50 Čechov. Vtedy bol slovenským ministrom školstva Matej Lúčan, protestoval, prečo Slovákov toľko ako Čechov, keď ich je viac a robili väčší „brajgel“? Dostal odpoveď, chceli ste federáciu, chceli ste Husáka, tak na polovicu. Z našej fakulty mali vyhodiť dvoch, jedným z nich som bol ja. No, koho mali vyhodiť, keď nie funkcionárov? Sedem rokov som robil vo Východoslovenských železniarňach ako robotník. Žiadny postup.

● **Takže ste mali pestrý život? Vyzerá to tak, že ste po otcovi?**

Po otcovi aj po dedkovi.

Eva Zelenayová

Rodina Žalobínovcov po návrate otca z väzenia.

Foto archív

História sa postupne ku koncu chýli, ale múdry človek sa stále hlúpejšie mýli

Každý človek v niečo verí, lebo bez viery a spoľahnutia sa nemôže prežiť, ani len fyzicky. Málokto však svoju vieru domýšľa a reflektuje, sú na to niekedy potrebné naozaj silné zážitky. Málokto si uvedomuje aj to, aké nezmyselné sú hádky medzi evolucionistami a kreacionistami. Boh existuje totiž nezávisle od času a nad časom, dokonca existoval ešte pred časom. Pre neho je totiž aj to, čo sa nám, žijúcim, rastúcim a upadajúcim v čase, zdá ako evolúcia, vlastne kreáciou. Pretože Boh pozná začiatok aj koniec toho, čo sa deje pod Slnkom, ako na to prišiel už starozákonný Kazateľ.

Dobro je iste prvotné a ťažko by sa verilo v Boha, ktorý nie je, nechce a nevie byť dobrý. Zároveň je ale nepochybné, že trápenia, nedokonalosti a teda aj zlo, majú nejaký zmysel, pretože ináč by tu neboli. Ťažko sa to bez konkrétneho prežitia chápe a ešte ťažšie vysvetľuje, ale bez celkom určitého zla by sa to dobro nemohlo zjaviť, prejavíť a teda ani realizovať. Je to asi nevyhnutná daň, že popri všetkej láske a sentimente si aj konkurujeme a pri svojej nevyhnutnej nedokonalosti sa aj nevyhnutne a zavinene i nezavinene mýlime.

Rodinná a bratská láska sa považuje za najintenzívnejšiu a nespochybniteľnú. Paradox je ale v tom, že v rodinách sa vyskytuje aj najviac nenávisti, závidi, ponižovania a zneužívania... Je to niekedy kruté, ale je nielen neľudské, ale aj proti prírode, nedbať predovšetkým na ľudí, ktorí od nás závisia, spoliehajú sa na nás a za ktorých sme zodpovední. Bez alfa samcov a bez včelej kráľovnej, teda bez konkrétneho

poriadku a hierarchie, nemôžu fungovať nielen cicavce a hmyz, ale ani ľudské spoločenstvo. Preto budme ekumenickí a tolerantní, ale vážme si samých seba a svoju osvedčenú vieru a poučnú históriu. Ak to nebudeme robiť, márne bude náš vzor Ježiš Kristus hľadať vieru na Zemi, keď znovu príde. Budme teda odpúšťajúci a milosrdní, ale uvedomujeme si, že môžeme byť takí len vtedy, keď si pevne určíme, čomu máme veriť a na čo sa môžeme spoľahnúť.

Na záver spomeniem ešte môj osobný paradox. Svoje nadšenie som si vypestoval v opozícii a v súboji s násilným komunizmom. S hrôzou ale zisťujem, že po jeho páde je naša viera oveľa viac ohrozená ako vtedy, keď bol tento nepriateľ mocný a jasný, ale evidentne nezmyselný a poraziteľný. Dobro a pravda teda nepochybné pretrvávajú a nedajú sa zrušiť a pochovať, ale nepochybujeme, že aj zlo je stále rafinovanejšie a nebezpečnejšie, hoci zdanlivo maximálne tolerantné a zmierlivé.

Budme realisti a nedajme sa klamať vlkmi v rúchu baránka a pastiermi, ktorí zradili svoje povolanie a poslanie. Pretože žiaľbohu, zdá sa, že ich rady sa rozrastajú a šíria väčší strach a neistotu, než násilný a nekompromisný komunizmus. Ten však definitívne prekonáme len vtedy, keď budeme vďační, za to, čo sme prijali ako dar a ak budeme zadarmo a nezištne rozdávať to, čo sme zadarmo dostali.

Tak nám Pán Boh pomáha!

Vlado Gregor

Barbari útočili na kníhkupectvo

Zatiaľ neznámi páchatelia v noci 17. januára zaútočili na kníhkupectvo Svojeť v centre Bratislavy. Usilovali sa strhnúť mrežu, rozbiť sklo výkladu a vniknúť do predajne. To sa im nepodarilo. Mreža nepovolila. Cez rozbité sklo pohadzovali police s knihami čím boli mnohé z nich zničené a poškodili aj ďal-

šie časti zariadenia. Majiteľka **Mária Sýkorová** okamžite podala trestné oznámenie na políciu a tá podľa nej už začala vyšetrovanie prípadu. Pani **Sýkorová** je našou sympatizantkou a jej kníhkupectvo bolo dosiaľ jediné, v ktorom sa dalo voľne kúpiť naše Svedectvo.

Malé kníhkupectvo je známe ponukou vlasteneckej literatúry, osobitne so zameraním na slovenskú históriu, ponúka tiež kresťanský a alternatívne zamerané publikácie, napríklad z Vydavateľstva Spolku slovenských spisovateľov, vydavateľstiev Perfekt, Post Scriptum, Buvik, Lúč, Albatros media, Slovart, Eko Konzult či Torden, ale aj tituly vo vlastnom náklade autorov.

V predajničke si možno zakúpiť aj pronárodné periodiká Slovenské národné noviny, Slovenské pohľady, Slovensko, Literárny týždenník, Kultúra,

Mária Sýkorová. Foto Pavel Kapusta

Slovenská vzájomnosť alebo Svedectvo. Majiteľka je presvedčená, že práve to bol dôvod bezprecedentného ataku na kníhkupectvo – nie z lúpežných, ale ideologických dôvodov, čo je vo vyspelých krajinách považované za barbarstvo. **(zel)**

Zdemolovaná predajňa kníh.

Foto archív

Verný Cirkvi a národu

Pod týmto názvom vyšla v roku 2010 kniha od Jozefa Habovštiaka o kňazovi ThDr. Michalovi Mrkvovi. Piateho februára uplynulo sedemdesiat rokov od jeho tretieho zatknutia. V čom bol výnimočný? Hovorí o tom titul knižného vydania.

Na strane 92 uvádza postoj Michala Mrkvu k nariadeniam Benešovej vlády po druhej svetovej vojne: „Benešova vláda už tradične podľa zásad z prvej ČSR urobila hneď po vojne kroky na eliminovanie vplyvu Katolíckej cirkvi na spoločnosť. V plnom rozsahu pritom využila udalosť z obdobia druhej svetovej vojny a tak ihneď po jej skončení internovala a neskoršie sedem mesiacov väznila a vyšetrovala spišského biskupa Jána Vojtaššáka, veľkého priateľa a sympatizanta nášho dr. Michala Mrkvu, ktorého sa tento čin mimoriadne dotkol, ale ho nezastrašil. V plnom rozsahu akceptoval jeho list a pokyny na akcie

zabraňujúce poštátneniu cirkevného školstva, exkomunikácii komunistov i dr. Jozefa Straku, katolíckeho duchovného, ktorý sa ihneď po príchode česko-slovenskej vlády do Košíc v apríli 1945 dal do jej služieb pri všetkých proticirkevných akciách. Osobne sa napríklad zúčastnil aj na zatýkaní biskupa Jána Vojtaššáka a stal sa aj vedúcim referátu pre veci cirkevné pri Zbore povereníkov. Dr. Michal Mrkva oznámil všetky tieto rozhodnutia a nariadenia svojho biskupa svojim veriacim z kazateľnice a ako okresný dekan nariadil všetkým kňazom a správcom farností svojho dekanátu konať rovnako. No a farnostiam, do ktorých právomoci patrili aj tamojšie cirkevné školy, poslal prípis, aby vládne nariadenia o ich poštátnení nerespektovali a tomuto zásahu zabránili. **Samozrejme reakcia zo strany príslušníkov orgánov nedala na seba dlho čakať. Hneď v júni 1945 dr. Michala Mrkvu bezpečnostné orgány zatkli a uväznili v Ružomberku.**“

„...vo februári 1948 sa pučistickým nezákonným prevratom dostali k moci komunisti. (...) Preto, samozrejme, prvé reštrikčné kroky boli zamerané proti Cirkvi a jej predstaviteľom, inštitúciám, organizáciám, kláštorom a tlačí. Popri akciách proti biskupom boli v ich pozornosti aj vzdelaní a aktívni duchovní, medzi ktorých patrili aj dr. Michal Mrkva. (...) **Príslušníci ZNB s úmyslom zatknúť ThDr. Michala Mrkvu prišli do Krivej 1. novembra 1950. (...) Podľa policajnej zápisnice krik spôsobil, že správa o akcii sa rýchlo rozniesla po dedine a dav sa zväčšil až na dvesto ľudí. (...) Duchovného otca Michala viedli z kostola na faru. Tam ešte pokľakol pred oltárom, potom sa obrátil k dedine a veľkým krížom požehnal obec. (...) V dedine potom prebiehala razia. (...) Z tohto obdobia sa zachoval malý zápisník, v ktorom ThDr. Michal Mrkva takmer denníkovým spôsobom zaznamenával jednotlivé udalosti počas internácie, ktorá trvala až do 13. apríla 1952, teda jeden rok, šesť mesiacov a jedenásť dní.**“

„Pomaly rozbiehal svoju pastoračnú prácu tak, ako to robil

v predchádzajúcich farnostiach v Bzinách i Krivej na Orave, keď onedlho, po piatich mesiacoch pôsobenia vo farnosti Hrušov a jedenástich mesiacoch od druhej izolácie a väzenskej internácie, **5. februára 1953, zastalo pred farskou budovou auto s príslušníkmi ŠtB. Kňaza dr. Michala Mrkvu tretí raz zatkli pred očami jeho najbližších a odviezli ho do väzenia v Košiciach a o tri dni do zlopovestnej väznice v Ružyni pri Prahe.**“

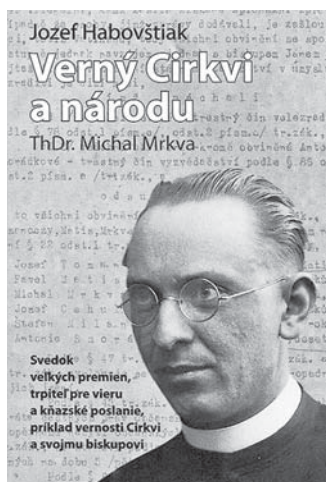
„V žalobnom spise proti ThDr. Michalovi Mrkvovi sa mu kládlo za vinu, že v čase Slovenského štátu zastával v Spišskej diecéze moderátora v Združení katolíckej mládeže, čím vraj prejavoval náklonnosť k tomuto fašistickému zriadeniu. (...) Vážny prečin bol aj v tom, že od roku 1945 až do roku 1948 zastával vedúcu funkciu v Spolku jednoty katolíckych žien. Počas celého tohto obdobia vraj usmerňoval členky spolku k nenávisti a odporu proti ľudovodemokratickému zriadeniu v Československu. (...) V roku 1945 sa spojil aj s obvineným Tomanóczyom a na jeho pokyn pripravoval vo svojom dekanáte protestné akcie proti zoštátneniu cirkevných škôl na Slovensku, ako bolo ustanovené Košickým vládnym programom.“ A tak ďalej a tak ďalej. **Najväčším zločinom Michala Mrkvu však bolo „jeho vymenovanie za generálneho vikára. Biskup Ján Vojtaššák použil pritom tzv. fakulty, čo bol súbor dišpenzov, uplatňovaných na zachovanie funkčnosti Rímskokatolíckej cirkvi na území štátu s totalitným režimom.**“

Obžalovaných v tomto procese bolo šesť kňazov a „všetci boli obžalovaní podľa § 78 ods. 1, písm. c, ods. 2, písm. a Trestného zákona z roku 1950.“ Michal Mrkva bol odsúdený na dvanásť rokov väzenia. Dostal sa domov po viac ako siedmich rokoch na amnestiu prezidenta Antonína Novotného v roku 1960. Mal už 60 rokov a vo väzení strávil spolu desať rokov šesť mesiacov a šesťnásť dní.

„Otca biskupa Jána Vojtaššáka 6. októbra 1963 podmienčne prepustili z väzenia. Po troch týždňoch pobytu u svojho synovca na fare v Oravskej Lesnej ho neľudsky odviezli do Senohrabov pri Prahe, kde žil pod kontrolou v domove dôchodcov. Otec Michal sa s ním skontaktoval hneď v januári 1964 a pomerne intenzívne si vymieňali listy. Ich vzťah bol nielen na úrovni biskupa a podriadeného, ale boli predovšetkým duchovnými bratmi a veľkými priateľmi.“

Michal Mrkva sa počas svojho života zaoberal aj duchovnou publikačnou činnosťou. V rokoch 1927-1933 bol profesorom bohoslovnia a dogmatiky v Spišskej Kapitule. V apríli 1969 ma v Levoči zosobášil a v auguste 1970 naposledy vydýchol. Pochovaný je v Krivej na Orave, kde má aj pamätnú tabuľu. Ďalšiu pamätnú tabuľu má v kostole na Vyšnej Šuňave, kde sa narodil.

Eva Zelenayová
neter

STALO SA

1. februára 1912 sa v Jablonove narodil Ján Hutýra CM. Zomrel v roku 1978 v Brne, kde je aj pochovaný. Po maturite v roku 1931 začal teologické štúdiá v Kňazskom seminári v Spišskej Kapitule. V druhom ročníku ochorel na tuberkulózu. Po uzdravení vstúpil do Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul (lazaristi). Za kňaza ho vysvätili 19. júla 1936. Určili ho za duchovného otca vysokoškolskej mládeže. Dňa 26. júna 1942 ho vymenovali za vicevizitátora Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul, ako aj za riaditeľa Spoločnosti dcér kresťanskej lásky pre celé Slovensko. V lete 1947 sa zúčastnil na generálnom zhromaždení Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul v Paríži. Vzápätí navštívil Rím a tu sa stretol aj s Karolom Sidorom. Keď sa 23.9.1947 vrátil do Ladiec, polícia ho odviezla do Bratislavy, kde ho vyšetrovali a mučili. Po ďalšej strastiplnej ceste sa znova dostal do väzenia. Na slobodu sa dostal až v auguste 1965. Koncom januára 1978 ešte prijal mladé sestry a zakrátko v brnianskej nemocnici zomrel.

1. februára 1952 Povereníctvo vnútra (Jozef Lietavec) v rámci tzv. Akcie B uskutočnilo násilné vysťahovanie „politicky nespôľahlivých občanov“ z väčších miest na vidiek. Tak napríklad z Bratislavy, kde predsedníctvo ÚV KSS schválilo na vysťahovanie 743 rodín, bolo efektívne vysťahovaných 678 rodín, z Martina 136 rodín, z Komárna 160 rodín. V Nitre vysťahovaním postihnutých rodín získali 960 voľných bytov. Táto akcia sa konala aj v iných väčších mestách a trvala až do septembra 1953.

2. februára 1849 sa vo Vyšnom Kubíne narodil Pavol Országh Hviezdoslav.

2. februára 1969 bol uverejnený list Pavla VI. *Antique nobilitatis decora* o sv. Cyrilovi a Metodovi.

2. februára 1928 vstúpila do platnosti zmluva medzi ČSR a Svätou stolicou – *Modus vivendi*

4. februára 1987 Predsedníctvo ÚV KSČ odmietlo návrh na prehodnotenie udalostí z roku 1968 a následného obdobia normalizácie.

5. februára 1862 sa v srbskom Petrovci narodil Ján Kvačala. Bol slovenským pedagógom, osvetovým pracovníkom, svetovým komeniológom, cirkevným historikom a evanjelickým farárom. Zomrel v roku 1934 vo Viedni. Pochovaný je v Bratislave.

6. februára 1990 pápež Ján Pavol II. vymenoval tajne vysväteného biskupa Jána Chryzostoma Korca za sídelného biskupa v Nitre.

6. februára 1919 sa narodil Ján Dekán, slovenský archeológ a historik, umenovedec, vysokoškolský pedagóg, spisovateľ a publicista. V rokoch 1951-1956 viedol archeologický výskum na Devíne a v Rusovciach.

13. februára 1921 sa konala vysviacka

troch rk. biskupov Mariána Blahu, Karola Kmeťka a Jána Vojtaššáka.

14. februára 869 zomrel v Ríme sv. Konštantín-Cyril Filozof. Pochovaný je v rímskej Bazilike sv. Klementa. Narodil sa v roku 827 v Solúne (Grécko).

14. februára 2008 boli založené Bratislavská arcidiecéza a Žilinská diecéza.

17. februára 1864 v Tajove sa narodil **Jozef Murgaš**, rímskokatolícky kňaz, maliar, slovenský vynálezca, priekopník bezdrôtovej telekomunikácie. Angažoval sa v USA pri vytvorení spoločného štátu Slovákov a Čechov. Bol jedným zo signatárov Pittsburskej dohody, medzi americkým Slovákom zorganizoval zbierku s výťažkom jeden milión dolárov na základný valutový fond Č-SR. V roku 1920 sa vrátil na Slovensko, ale úrady mu neumožnili učiť elektrotechniku na niektorej zo škôl. Vrátil sa späť do USA.

17. februára 1899 sa na Orave v Klíne narodil **František Skyčák**. Bol synom podnikateľa a politika, ktorý sa v roku 1902 podieľal na založení banky v Námestove a stal sa poslancom Uhorského snemu. Mladý František sa rozhodol pre kňazskú dráhu. Teológiu študoval na Spišskej Kapitule, v Pešti a Prahe. Stal sa rektorom spišskokapitulského kňazského seminára.

17. februára 1951 vykonali trest smrti povrazom na odsúdených **Pavlovi Kalinajovi** a **Bernardovi Jaškovi**. Ich správy mali pomôcť sledovaným kňazom k väčšej opatrnosti. Bernard Jaško a spol. bol od nástupu komunistického režimu najväčším vykonštruovaným procesom, v ktorom boli súdení príslušníci Zboru národnej bezpečnosti. Prokurátor v ňom obžaloval 22 obvinených. Tento proces je svedectvom o dvoch justičných vraždách, ktoré slúžili ako odstrašujúci príklad pre štátne bezpečnostné zložky.

19. februára 1908 zomrel Andrej Kmeť, významný slovenský národovec, archeológ, geológ, mineralóg, paleontológ, historik, botanik a etnograf. Andrej Kmeť bol bezpochyby jedným z posledných významných polyhistorov svojej doby.

20. februára 1951 boli popravení bývalí študenti trenčianskeho gymnázia a organizátori Bielej légie **Anton Tunega**, **Albert Púčik** a **Eudard Tesár**. Rodinám dovolili pochovať ich na Martinskom cintoríne v Bratislave, ale na hrobch nesmeli byť mená.

21. februára 1888 zomrel Jozef Miloslav Hurban, prvý predseda Slovenskej národnej rady, slovenský spisovateľ, novinár, politik a organizátor kultúrneho života slovenského národného hnutia, evanjelický kňaz a vedúca osobnosť slovenského povstania 1848 – 1849.

21. februára 1948 Predsedníctvo ÚV KSČ vydalo uznesenie o ozbrojení partizánov a robotníkov a o vytvorení „ľudových milícií“.

21. februára 1997 bol založený gk. Košický apoštolský exarchát, od roku 2008

Košická eparchia. Prvý exarcha: biskup bp. Milan Chatur CŠSR.

22. februára 1949 si pripomíname výročie od prepadnutia a likvidácie Baziliánskeho kláštora v Prešove.

22. februára 1987 zomrel v New Yorku **Andy Warhol**, americký maliar, grafik, filmový tvorca a vedúca osobnosť amerického hnutia pop artu. Narodil sa ako Andrew Warhola 6. augusta 1928 v Pittsburghu v Pensylvánii. Rodičia Andyho Warhola boli imigranti rusínskej národnosti pochádzajúci z obce Miková na Slovensku.

23. februára 1949 Národné zhromaždenie schválilo zákon o jednotných roľníckych družstvách (JRD) podľa vzoru sovietskych kolchozov. Na jeho základe sa potom uskutočnila násilná likvidácia súkromných majetkov drobných vlastníkov pôdy.

24. februára 1887 sa začali deportácie slovenských detí do maďarských krajov.

24. februára 1928 sa narodil **Viliam Turčány**, slovenský básnik, prekladateľ, spisovateľ a literárny vedec. Do modernej slovenčiny prebásnil Proglas, prekladal najmä antickú a taliansku renesančnú literatúru.

24. februára 1948 v Bratislave vznikol Akčný výbor hlavného mesta Slovenska pod vedením pplk. Dr. Antona Rašlu.

26. februára 1657 bola založená Košická univerzita. Prvý rektor: Martin Palkovič.

26. februára 1990 prezident Václav Havel podpísal v Moskve dohodu o stiahnutí sovietskych vojsk z územia Česko-Slovenska. Išlo o likvidovanie „dočasnej“ vojenskej okupácie z 21. augusta 1968.

27. februára 1812 sa v Hornej Lehote narodil **Samo Chalupka**. Bol slovenský romantický básnik a evanjelický kňaz, mladší brat Jána Chalupku. Autor básne *Mor ho!* Zomrel v roku 1883.

27. februára 1902 sa v Ružomberku narodil **Ludovít Fulla**, slovenský maliar, grafik, ilustrátor, scénograf a výtvarný pedagóg. Je považovaný za jedného zo zakladateľov moderného maliarstva a grafiky na Slovensku. Inšpiroval ho najmä slovenský folklór. Fullove tapisérie sú považované za základné diela tohto umenia na Slovensku.

27. februára 1946 česko-slovenská a maďarská vláda uzavreli dohodu o výmene maďarského obyvateľstva zo Slovenska za slovenské obyvateľstvo z Maďarska. V rámci tejto dohody sa z Maďarska dobrovoľne prihlásilo asi 70 000 osôb, ktoré sa presťahovali na Slovensko („reslovakizácia“), zatiaľ čo do Maďarska bolo vysťahovaných asi 90 000 slovenských občanov maďarskej národnosti. Do 1. decembra 1948 o reslovakizáciu požiadalo asi 350 000 osôb.

28. februára 1948 bola založená Slovenská národná galéria – 75. výročie.

29. februára 1992 sa v Prešove konala biskupská vysviacka bp. Milana Chatura CŠSR.

PRIPOMÍNAME SI

Vo februári si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

40 rokov

Marek Látečka, Ivanka pri Nitre
16.2.1983

70 rokov

Mária Pitrová, Bratislava 1.1.1953
Peter Gvora, Bratislava 8.2.1953
Dominika Vlčková,
Pohronska Polhora 25.2.1953

75 rokov

MUDr. Alojz Makara, Košice 14.2.1948
Katarína Michaličková, Nitra Krškany
19.2.1948

81 rokov

Margita Zimanová, Lovča 9.2.1942

83 rokov

MUDr. Gábor Csomó, Lučenec
9.2.1943

84 rokov

Jozef Antal, Pozdišovce 14.2.1939
Anna Matovičová, Bratislava 15.2.1939
Mária Brichtová, Bratislava 16.2.1939
Alfréd Klussay, Svätá Mária 27.2.1939

PRIPOMÍNAME

Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 12.00 hod.**

Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovolia do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Minister vnútra SR Roman Mikulec sa rozhodol, že rezort už nebude viac financovať náš časopis Svedectvo a radikálne znížil našej organizácii výšku štátnej dotácie. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak ne-

85 rokov
Alojzia Rafajová, Žilina 28.1.1938

86 rokov
Júlia Čauderová, Žiar nad Hronom
2.2.1937
Zdenka Jesenská, Košice 24.2.1937

89 rokov
Helena Hoštáková, Dobrá 2.2.1934
Valéria Hrnčariková, Hlohovec
6.2.1934

91 rokov
Anton Fritz, Lipany 13.2.1932
Štefánia Šaturová, Bratislava
18.2.1932

93 rokov
Anastázia Kardošová,
Bánovce nad Bebravou 10.2.1930
Magda Peštová, Nitra 4.2.1930

95 rokov
Katarína Luptáková, Banská Štiavnica
6.2.1928

98 rokov
Eleonóra Jedličková,
Topoľčany 8.2.1925

*Jubilantom srdečne
blahoželáme*

ROZLÚČILI SME SA

✠ Vo veku 89 rokov zomrel **Ludovít VIRČÍK** z Vysokej nad Uhom, dlhoročný člen regionálnej pobočky PV ZPKO v Michalovciach. Vzhľadom na neskoré oznámenie úmrtia, nemohol byť zástupca organizácie na poslednej rozlúčke prítomný.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť

bude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodíme aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: **SK74 3100 0000 0040 0012 8109**, alebo sa kontaktujte na tel. číslo: **02-52 63 81 56**.

Darcom úprimne ďakujeme
Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo

PRISPELI NA SVEDECTVO

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 20 EUR
MUDr. Ľubomír Sýkora, Zlaté Moravce

180 EUR
Viliam Horák, Bánovce nad Bebravou 5 EUR
Ing. Eva Krajčiová, Bratislava 20 EUR
Elena Šebová, Bratislava 5 EUR
Tomáš Macák, Bratislava 20 EUR
Ing. Gabriel Šmatana, Bratislava 20 EUR
Prof. Milan Ďurica, Bratislava 100 EUR
JUDr. Mikuláš Trstenský, Bratislava 100 EUR
Štefan Novák, Košice 50 EUR
Vladimír Havrilla, Bratislava 100 EUR
Marián Žalobín, Košice 6 EUR
Jakub Kucer 15 EUR
Vladimír Gregor, Bratislava 6 EUR
Ing. Peter Benca 100 EUR
Michal Malatinský, Bratislava 10 EUR
Helena Halková, Banská Bystrica 20 EUR
Anna Benčatová, Banská Bystrica 10 EUR
Emil Halas, Rovensko 12 EUR
Štefánia Krajčiová, Nemšová 30 EUR
Agnesa Žifčáková, Domaňovce 20 EUR
Jarmila Ožvoldová, Gajary 26 EUR
Mária Tomíková, Bratislava 30 EUR
Vdp. Anton Sojka, Úľany nad Žitavou

10 EUR
Anna Letrichová, Tvrdošín 100 EUR
Pavol Holeštiak, Čadca 100 EUR
Imrich Farkaš, Spišské Vlachy 20 EUR
Stanislav Konečný, Bratislava 30 EUR
Ing. Ján Augustín, Bratislava 5 EUR
Miroslav Štúrik, Košecké Rovné 50 EUR
Mária Chorváthová, Vladina 10 EUR
Cyril Filo, Kluknava 50 EUR
Stanislav Zahuranec, Spišské Vlachy 10 EUR
Fridolín Peško, Modra 10 EUR
Daniel Žadanský, Sečovce 10 EUR
Bartolomej Kaščák, Vranov nad Topľou

80 EUR
Janka Koššová, Stará Turá 30 EUR
Silvia Petrovičová, Hlohovec 6 EUR
Ing. Marián Hromádka, Trnava 38 EUR
Mária Špaková, Levoča 50 EUR
Ing. Štefan Benčat, Kozárovce 10 EUR
Mária Masárová, Trenčianska Teplá 10 EUR
Dominik Mužila, Dolný Kubín 5 EUR
Margita Kováčová, Tvrdošín 100 EUR
Ing. Margita Cirinová, Bratislava 10 EUR
Petronela Šustová, Piešťany 50 EUR
Hedviga Slivková, Ilava 10 EUR
Ludovít Batora, Prievidza 20 EUR
Judita Očkajáková, Žilina 10 EUR
Mária Lukáčová, Bardejov 32 EUR
Jozef Faix, Svit 10 EUR
Pál Sebök, Štítnik 30 EUR
Alžbeta Bednárová, Cabaj 10 EUR
Viliam Horák, Bánovce nad Bebravou

5 EUR
Marta Halásová, Hlohovec 30 EUR
Vojtech Bednár, Trstená 10 EUR
Milan Kašiar, Ilava 40 EUR
Anna Vojtikevičová, Žilina 10 EUR
Barbora Prihodová, Trebišov 10 EUR
Mária Šilhavá, Bratislava 10 EUR
Ing. Viliam Zopp, Bratislava 20 EUR
Pavol Mihalič, Stupava 30 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

17

ÚSTAV PAMÄTI NÁRCDA
Nám. Slobody 6
817 83 BRATISLAVA 15
- 11 -

- 2 -

KS-ZNB, Správa štítnej bezpečnosti

K O Š I C E

Číslo: OS-CO Kto /23-76

Dňa 23.8.1976

PRÍSNE TAJNÉ
RVOPISOM

S c h v a r u j e m :

Náčelník 2. oddoru :
plk. Ba r t o l a :
dňa 1976

ÚSTAV PAMÄTI NÁRCDA
Nám. Slobody 6
817 83 BRATISLAVA 15
- 11 -

N Á V R H

na uloženie signálneho zväzku " FANATÍK " do archívu .

Signalný zväzok krycie meno "FANATÍK" reg.9655 bol založený dňa 11.2.1975 na osobu:

Ing. Ž A L O B Í N Juraľ nar. 19.5-1919 Vinné, okres Michalovec, čl. štát. príslušník, slovenskej národnosti, pôvodným povoláním stavebný inžinier, t.č. zamestnaný ako výrobný inžinier na PZ Inžinierských stavieb Košice, bez politickej príslušnosti a verejných funkcií, trvale bytom Košice Panelova ul. číslo 6.

SZ bol založený s cieľom preverenia a zaočkumentovania jeho stykov s osobami laického, apoštolátu, ktoré boli v minulosti za protišťátnu činnosť súdení.

Agentúrne - operatívnymi prostriedkami bolo zistené, že objekt od roku 1946 do 1953 bol tiež zapojený do protišťátnej činnosti v akcii "RODINA". Nepriateľskú činnosť prevádzal medzi študentmi Gymnázia a Vysokej školy v Košiciach. Za uvedenú protišťátnu činnosť bol odsúdený na 11 rokov odňatia slobody. Na základe amnestie prezidenta republiky bol v roku 1960 z výkonu trestu prepustený na slobodu.

V krízových rokoch 1968/69 objekt vykonával stavebný dozor pri výstavbe kostoloch v Bukovci a Hraničnej pri Hornéde okres Košice-Viediek. Ďalej vo viacerých prípadoch prepracoval projekty na stavbu kostolov, ktoré nezodpovedali technickému riešeniu dnešnej doby. Za uvedenú činnosť bol príslušnými farskými úradmi finančne honorovaný.

Cestou TS "JOZEF" a dôvernickou sieťou bolo zistené, že objekt aj v súčasnej dobe sa prejavuje ako náboženský založená osoba a v niektorých prípadoch ako náboženský fanatik. Svoje politické a náboženské názory doposiaľ vôbec nezmenil. Žije v tom domieni, že ešte dôjde k určitej zmene pomerov v ČSSR v prospech rím.kat.cirkvi. Od TS "PIŠTA" k objektovi bolo zistené, že sa pravidelne zúčastňuje všetkých náboženských obradov, ktoré sú poriadané v kostole Kráľovnej pokoja na ul. Júliusa Meára v Košiciach. Počas bohoslužieb spieva namiesto organistu FOLEXA rôzne náboženské náboženské piesne. Ďalej cestou premená TA-133 bolo zistené, že prichádza do styku s Jánom KERTESOM, rím.kat.kaplánom na Južnej fare, t.č.správca rím.kat.fary v Košickej Polianke a Juraľom JENDŽELOVSKÝM, správcom rím.kat.fary vo Veľkých Zalužiciach.

Po preverení signálu a schválení návrhu na výpočtie, bol objekt zápisnične výpočtý dňa 19.8.1976 v zmysle zákona o ZNB číslo 40/70, §-u 19 odst.1. Výpočtím objektu bola potvrdená tá nedovolená náboženská činnosť, ktorá by doposiaľ získaná cestou agentúrno-operatívnych prostriedkov. Taktiež bol objasnený styk s Juraľom JENDŽELOVSKÝM a KERTESOM. Výpočtím ŽALOBÍNA bolo dosiahnuté toho, že tento v závere svojej výpovede prehlásil, že do budúca nebude prevádzka žiadnu náboženskú činnosť, ktorá by bola v rozpore so zákonom.

Prevedenými profylaktickými opatreniami v prípade "FANATÍK" bolo dosiahnuté vytýčeného cieľa. Na základe toho SZ reg. číslo 9655 n á v r h u j e m uložiť do archívu na dobu 5 rokov a osobu ŽALOBÍNA naďalej cestou TS a dôvernickej siete kontrolovať.

S ú h l a s í m
Náčelník 3. oddelenia:
plk. K o n t ú r a

Vypracoval
M. B. Bizub